

ENCYKŁOPEDYJA Powszechna.

LISTA WSPÓŁPRACOWNIKÓW

którzy dotychczas przyjęli udział w tém dziele.

Adamowicz Adam Dr.
 Alexandrowicz Jerzy.
 Anczyz Władysław Ludwik.
 Baliński Michał.
 Baranowski Jan.
 Barącz Sudok, Ksiądz.
 Bartoszewicz Adam.
 Bartoszewicz Julian.
 Bentkowski Władysław.
 Berdau Felix
 Berkiewicz Leopold.
 Beyer Karol.
 Biernacki Cezary.
 Bliński Józef.
 Błeszczyński Julian.
 Bujnicki Kazimierz.
 Chodźński Adam.
 Chodźko Ignacy.
 Cichocki Teofil.
 Cybulski Wojciech Dr. filoz.
 Dawid Wincenty.
 Dembowski Teodor.
 Dutkiewicz Władysław.
 Estreicher.
 Felisńska Ewa.
 Fisz Zenon.
 Flatau Henryk.
 Funkenstein Antoni.
 Głiszczyński Adam Dr.
 Grajner Józef.
 Gregorowicz Jan Kanty.
 Hubert Leopold.
 Jarochołowski Kazimierz.
 Jasiński Jan.
 Jenike Ludwik.
 Jocher Adam.
 Jurkiewicz Karol.
 Kaczkowski Karol Dr.
 Kaczkowski Zygmunt.
 Kaszewski Kazimierz.
 Karkor Adam.
 Kolberg Oskar.
 Kondratowicz Ludwik.
 Konopacki Szymon.

Korzeniowski Józef.
 Kowalewski Józef.
 Krajewski Rafał.
 Kruszeński Józef Ignacy.
 Kruszeński Kajetan.
 Kremer Józef.
 Kuczyński Stefan Dr.
 Kulesza Jan Dr.
 Lungowski Marcelli Dr.
 Lelewel Jouchim.
 Lesser Alexander.
 Lewestam Fr. Henryk.
 Lilpop Karol.
 Lipnicki A., Ksiądz.
 Łubęcki Hieronim.
 Łepkowski Józef.
 Maciejowski Franciszek.
 Majer Józef Dr.
 Malinowski Fran. Xaw., Ksiądz.
 Marcinkowski Antoni.
 Mącznyński Józef.
 Miecznikowski Alexander.
 Miecznyński Adam.
 Morawski Szczepny.
 Morzycki Antoni.
 Mossbuch August.
 Nank Nankowski Adolf.
 Neufeldt Danijel.
 Neugebauer Ludwik Dr.
 Nowakowski Edward.
 Otto Leopold, Pastor.
 Pankiewicz Jan.
 Papłowski Jan.
 Paprocki Emeryk.
 Perkowski Piotr.
 Pęczarski Nikodem.
 Pietrusiński Ludwik.
 Pisulewski Szymon.
 Piwarski Jan Felix.
 Puhlen Edward.
 Poturajski Alexander.
 Pracki Józef.
 Pruckowski Adam.
 Prokopowicz Wincenty.

Przytułowski W., Ksiądz.
 Przytułowski Alexander.
 Przytułowski Stanisław.
 Puchewicz Alfons.
 Rakowski Xawery Dr.
 Rogulewicz Antoni.
 Rogulski Leon.
 Rogiński Kazimierz.
 Rosen Matyas.
 Rzewuski Paweł, Ksiądz.
 Suwinicz Jan.
 Serwotowski Walarjan, Ksiądz.
 Skimborowicz Hipolit.
 Skłodowski Władysław.
 Skobel Fryderyk Dr.
 Skupniowski Julian.
 Sławianowski Jan Chryzostom.
 Sobieszczański Fran. Marzymil.
 Sokolowski Leon Dr.
 Strauch F.
 Stypułkowski T.
 Suchecki Henryk.
 Syński Szymon.
 Szaniawski Józef.
 Szokulski Wiktor Dr.
 Szułc Wacław, Ksiądz.
 Szyk Jouchim.
 Szymanowski Michał.
 Szymański Xawery.
 Szyszko Bohusz Michał.
 Taczanowski Władysław.
 Urbanowski A. K.
 Walecki Antoni.
 Wężyk Franciszek.
 Widman Karol.
 Wiśniewski Michał.
 Wiśniewski Adam.
 Wójcicki Kazim. Władysław.
 Wolski Ludwik.
 Wrotnowski Antoni.
 Wrziniowski Wincenty.
 Wyżniński Józef, Ksiądz.
 Zieliński Gustaw.
 Żochowski Felix.

A-131
24

ENCYKLOPEDIA

POWSZECHNA.

TOM CZWARTY

(**Bol. — Cec.**)

Homo sum, humani nil a me alienum esse puto.

TERENCYJUSZ.

Człowiekiem jestem, a wszystko cokolwiek ludzkość
obchodzi, nie powinno mi być obojętném.

WARSZAWA.

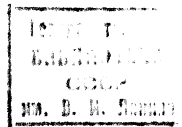
Nakład, druk i własność S. Orgelbranda Księgarza i Typografa.

1860.

**Wolno drukować z warunkiem złożenia w Komitecie Cenzury,
po wydrukowaniu prawem przepisanej liczby egzemplarzy.**

w Warszawie dnia 1 (18) Października 1860 roku.

Cenzor, Radca Kollegjalny, Stanisławski.

„14492-67.”

1938K2431

B.

Bolívar (Szymon), z przydomkiem *el Libertador*, oswoobodziciel, zwany także Washingtonem Ameryki Południowej, którą wyswoobodził z pod jarzma hiszpańskiego, jeden z największych mężów Nowego Świata, urodzony 1783 roku w Caraccas, z szlachejnej i zamożnej rodziny staro-hiszpańskiej, której jedynym był potomkiem płci męskiej. W dziecinny jeszcze wieku straciwszy rodziców, wychowany został przez wuję, markiza de Palacios, a za szczególną łaską rządu hiszpańskiego, który niesłuchanie uciskał krajowców, pozwolono mu, jakkolwiek kreolowi, uczęszczać na wydział prawny w uniwersytecie madryckim i inne także zwiedzić kraje europejskie. W Paryżu, gdzie zalety osobiste ułatwiły mu przystęp do najwyższych towarzystw, starał się nabyć wiadomości niezbędnych dla wojskowego i polityka; gorliwie słuchał nauk w szkole normalnej i politechnicznej, tu też zabrał znajomość ze sławnym Alexandrem Humboldt'em i jego towarzyszem Bonpland i ściśle się nawet z nimi zaprzyjaźnił w czasie wspólnej podróży do Niemiec, Włoch i Anglii. Będąc panem ogromnego majątku, bo przeszło 200,000 franków rocznego dochodu, wśród rozrywek stolicy francuskiej, powziął zamiar ulżenia losowi nieszczęśliwej ojczyzny; była to myśl zasadnicza wszystkich jego czynności, ją też postanowił zadaniem swojego życia. W 1803 r. ożenił się w Madrycie z piękną szesnastoletnią córką Bernarda del Toro, markiza Ustariz i z nią powrócił do Ameryki, gdzie przecież małżonka wkrótce padła ofiarą żółtej febry. W 1804 r. znowu udał się do Paryża, gdzie widok koronacji Napoleona i niezmiernej potęgi, jaką szczęśliwy wojownik bez wielkiego trudu przywłaszczył sobie nad dumnym ze swej wolności narodem, głębokie sprawił na nim wrażenie; mówią że równie wtenczas, jako też przy koronacji w Medyolanie (1805), ostro ganił despotyczne postępowanie cesarza. W powrocie do ojczyzny (1809) zwiedził Stany Zjednoczone, poznał liberalne instytucje i wpływ ich dobroczynny, a plan wyswoobodzenia dojrzał w jego umyśle. Abdykacja Karola IV i Ferdynanda VII, oraz wstąpienie na tron Józefa Bonaparte, zdawały się zrazu sprzyjać jego zamiarom; przybywszy do Wenezueli, połączył się z patryjotami, a gdy się 19 Kwietnia 1810 r. uorganizowało powstanie w Caraccas, junta wysłała go do Londynu, zkąd we Wrześniu 1811 r. powrócił z transportem broni. Pod dowództwem Mirandy, niedługo oficer armii rewolucyjnej francuskiej pod generałem Dumouriez, wstąpił do szeregów w stopniu podpułkownika, a kiedy po upadku Mirandy Hiszpanie podbili Wenezuelę, Bolívar zmuszony był schronić się na wyspę Curaçao. Wszakże już we Wrześniu 1812 r. wystąpił na nowo pośród powstańców Nowej Grenady